

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Preceptorium diuine legis venerabilis fratris Joha[n]nis Nider de ordine predicatorum

Nider, Johannes

Nurnberge, 28.VII. 1496

Quintum quomodo filij debent parentes honorare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31252

spūalia z dona supra naturā z rōnem
excedētia. primis largiunt. scz doctri
nam diuinoꝝ. manu ductionē ad deū.
z spūalium sacramētoꝝ cōsolationem
De his donis facit mentionem apłs
Gal. iij. dicēs. Qui tribuit nob spm.
z opat virtutes in nobis. Et. j. Thessal.
.ij. Cū accepistis a nobis verbū audi
tus dei. accepistis illud. nō sicut vbi
hoim h̄ sicut est verē verbū dei. Nō
s̄ ḡ bonorum collatio ad singulares
quandā pfectionē p̄tinet fraterne dile
ctionis. qz p̄ hec bona hō vltimo sint
cōiungit. in quo sūma hois pfectio cō
sistit. Pfectio hec ostenditur Job
.xxxvij. vbi dicitur. Nunquid nosti se
mitas nubū magnas. z scientias pfe
ctas. Per nubes aut̄ s̄m b̄tm̄ Augl.
sancti p̄dicatores intelligunt. Vnt̄ il
le nubes. c̄mitas s̄m̄t̄ilissimas scz p̄di
catōis vias z pfectas sciētias. dū se lu
is meritis nihil eē sciunt. qz ea q̄ p̄xi
mis impēdūt supra istos existūt. Ad
dit̄ aut̄ ad hāc pfectionē si h̄mōi spūa
lia bona nō vni tm̄ v̄l d̄nōb̄ h̄ totū mul
titudinē exhibent. qz s̄m̄ p̄m̄ bonū
gēns pfectus ēz diuinitus q̄ bonum
vniū. hec oīa Tho.

Capitulum. v.

Quartū p̄ceptū qd̄ primo loco
sub p̄cepto dilectōis p̄tinet
conūnet. Exo. xx. sic ponitur.
Honora patrē tuū z matrē tuam vt
sis longeuus sup̄ terrā. Vbi notādū
primo qz p̄ter patrē nostrū quē quoti
die inuocamus in orōne d̄nica adhuc
triplices sunt patres. quos honorare
debemus. Primo carnales h̄c. Se
cundo spūales plari. de quorū nume
ro fuit apłs dicēs. j. Cor. iij. Ego per
euāgeliū genui vos. Tertio p̄tates tē
porales seu d̄ni. Vñ serui Naaman
.iij. Regl. v. et dixerūt. Pater si rem
grandem dixisset p̄pheta certe facere
debueras. De primis parētib̄ primo

tria sunt notāda. Primo quib̄ moti
uis filij parētes debent honorare. Se
cundo quibus modis honorem d̄nt eis
exhibere. Tertio quomōdū p̄ceptū
hoc p̄tingat peccare. **¶** Q̄tū ad p̄mū
q̄stricte hoc mādātū sit seruandū do
cet p̄mo violantiūm d̄tra maledictio.
Nā Gen. ix. Cham deridens p̄is sui
verēda in semine suo maledictus est.
Gen. xlix. Ruben licet eēt p̄mogeni
tus Jacob cū b̄ndicturus alijs ist̄ d̄
xit. Nō crescas. qz ascēdisti cubile pa
tris tui. Esau venator z parū in taber
naculis inhabitās b̄ndictionē p̄moge
nitūre p̄didit. quā Jacob obediēs iue
nit Gen. xxv. z. xxvij. Secundo idem
suaderyte filioꝝz abbreniatio. Nam
Deut. xxi. Si genuerit hō filiū cōm
macēz. p̄teruū q̄ nō audiat p̄is v̄l ma
tris imperiū. apprehēdēt eū z ducens
ad seniores ciuitatis illi. z ibi accusa
būt eū de comessatōib̄ luxurijs z pul
tūijs. z lapidabit eū oīs p̄p̄s. Inia ē ibi
dē. Sic duo filij Hell̄ corepti a p̄te.
nec emēdati fortes vna die occisi sūt i
bello capta arca. j. Regl. iij. **¶** Tertio
idēz suadet multiplex natoꝝz b̄ndictio
Nā h̄c i p̄cepto illo sp̄calit̄ lōgūdo
v̄nēdi i p̄mū p̄mittit. supple. si filio
valet ad salutē. v̄l ad cōmōdū mai. si
em̄ nō ad h̄valeret diu v̄nē plaga ess̄
d̄u v̄nē. nō p̄mū. qz diu i p̄ctis v̄nē
tes p̄i d̄nānt. Et q̄ oppo sitū diu b̄i
vivere b̄ndictiū dei magnū ē. sic Sem
fili. Noe q̄ p̄ez honorauerat. q̄ Sem
videt̄ fuisse s̄m̄ m̄tos Melchisedech
rex salem. quē cōstat diuissimē v̄x̄isse
videlz annis pl̄sq̄ sexcētis. ex Gen.
.xi. Qd̄ etiā p̄z in b̄ndictōib̄ Ioseph
quē pater oibus filijs p̄dilexit. eo qz
obediēs fuerat in arduis. vt paruit in
ex̄itū vltimo ad pascua versus fratres.
Dic in quas Ioseph quantā materā
partētie castitat. quantā potētā ade
ptus sit. z semē eius p̄z Gen. xxxvij

Preceptum III Cap. V

Dixit. xij. z. xlij. multiplici. **Q**uarto idē docet filioꝝ iudeoꝝ z erga penes pia bonoꝝ pūisio aut hūilitatio. **N**ā David Saul diu in psecutione māsurus in eiusdē pncipio sollicitē matres z p̄ez cōmedauit regi. **Q**uob. j. Reg. xxij. **R**echabite cū liberis ad iussū p̄is eoz Ionadab imppetuū non b̄berūt vinū domū nō edificauerūt. semē nō serebāt. vineā nō plātauerūt z soluz in tabernaculis māserunt. nisi in nēcitate guerrarū. **Di**ere. xxxv. **I**dcirco p̄ cūctis israelitis laudant a deo. **S**ic etiā p̄fectōis exēplar. **I**esus erat subdit⁹ illis. s. p̄sibus. **E**t in mortis agonia de m̄re sollicitus yrginē virgī nī cōmedauit. **J**oh. xix. **Q**uinto idē docet paganorū multiplex eruditio. vt docet **V**aleri⁹ li. v. p̄ plura exēpla. **N**ā filia q̄dam cui⁹ m̄r incarcērata et fame necāda iudicis p̄sensu obtinuit vt m̄rem vīstaret. p̄ custodes tū p̄us q̄sita ne alimēta afferret. q̄ filia m̄rem diu lactās. tādē p̄ custo des explorata est matrē alere. q̄d euz iudex p̄cepisset vite matrē filie donauit. in pietatē m̄nus z loc⁹ p̄secrat⁹ dijs a p̄p̄o. vt alij scribunt. **I**te ibidē **V**alerius dicit de **C**ozialiano romano q̄ euz a romanis p̄scribe⁹ rex alioꝝ factus eēt. z romanis nullaten⁹ nec p̄cto nec votib⁹ recōciliari valeret. veniēte ad eum de roma m̄re stari a filio obtinuit romanis pacē. **I**te ibidē de filio **C**rest regis refert. q̄ cū filio ei⁹ mut⁹ videret ab alio quodā p̄ez debere occidi. nec lingua nec virib⁹ hūc p̄ez eē demonstrare posset. in pietatē m̄n⁹ lingua ei⁹ soluta est z locutus ē hūc patrē. z alia clare eloquēs in multoꝝ stuporē. **S**exto idem suadent creature irrōnales cellaues. **N**āz vt dicit **A**mbrosio. exameron. v. cōte pie aues parētes senes nudatos plumis regunt. fouēt alis z nutriūt alimēto. **E**t ibidē dicit q̄ admiran-

da ē comitē clemētia. **N**ā cū penes p̄ longeuā senecturē plumarū regimine z alaz regimie minorari p̄tingit. cornices iuniores p̄p̄is penitis eos fouēt. z collecto cibo pascūt. q̄n etiā parētes eoz senescūt. eos fultro alaz suarū subleuāt ad volādū exercēt. vt in pristino vsus mēbra dissueta reuocēt z reducāt. vt dicit **B**aribo. in d̄ p̄p̄ieta tib⁹ rerū. **E**t solū vt historiographi ponūt. vultures penes fame p̄ire sinūt. **E**t vt refert **G**uillb. de apibus p̄te. ij. **A**pes iuniores nō i ope t̄m. s̄ etiā i fetu q̄z iuuāt m̄res. **S**eptio illud docēt insensibilū exēpla. **V**n̄ **D**e. **L**anēsi. **T**olle radīū a solez nō lucet. riuū a fonte desiccatur. amū ad arbore z arefcet. mēbz a corpe z putrefcet. **S**ic sepa filiū a deuotiōe p̄fna. z iā nō ē filius. s̄ collega istoꝝ de qb⁹ dicit. **D**os a p̄e diabolo estis. z opa p̄is v̄i vult p̄ficere. **Q**uo ad scōm principale notādū s̄m **T**ho. ij. ij. q. cxxij. **A**licet in h̄ p̄cepto exp̄mas solū honoratio penit. in illa t̄m honoratiōe intelligit m̄dari sustentatio eoz. z q̄cqd aliud a suis liberis sp̄is debitū ē. **S**ic interpretat̄ x̄ps **Mat.** xv. **E**t sup̄ illo **Eph.** vj. **H**onora p̄fem tuū z m̄rem tuaz. dicit glo. **I**ubemur parētes honorare. i. obsequium pietatē z reuerētā exhibere. ac necessaria ministrare. **C**ōsistit aut̄ reuerentia exhibēda penitib⁹ s̄m **A**lex. de hal. in trib⁹. **P**riō in affectu. vt liberi parētes amēt. eis bona optēt. p̄ eis orēt. z exinde timeāt eos ac reuerēt. z offensam eoz caueāt p̄pter p̄tātē quā a deo in filios h̄nt. q̄z sunt p̄ncipia post deū. **S**cōdo p̄sistit i signo exteriōre reuerētia. que fit assurgēdo. supra se locādo. verbū porrigēdo loquendī. z s̄sibus. **T**ertio p̄sistit in affectu vt eis obediāt in omnibus. saltē q̄ p̄tinent ad v̄ilitatē z necessitatē rei familiaris. z que p̄tinent ad bonos mores. que saluti sunt.

necessaria. fm illud Epb. vi. **O**bedite
filij penitib⁹ vris in dño .i. fm iusticia
z fide dñi dei. Et col. iij. Filij obedite
penitib⁹ vris i oib⁹ .i. vt pus expositū
est. Quarto pñsit in sustēratōe eorū
fienda p trā. vbo p psolatōes. facto p
ministeria corpalia vbi op⁹ ē et dono
tēporali. **Q** iustū em ē q parētes pu
eros debiles nutriāt. tā dignū est vt fi
Ilij fones penes debiles iuēt. **D**u
bitat circa h⁹ primo. vtz hō magis de
beat diligere pñz q matrē. **H**ac que
stionē mouet Seneca. li. declamatio.
nū videlz an filius poti⁹ teneat alere
patrē q matrē. sub h⁹ casu. **Q**uidā pa
ter a piratis capt⁹ ad filiū mittit p au
xilium habēdo. h⁹ mīre ceca domi manēt
nec habēs aliud auxiliū q filiū cū p
cipit manere. eo q vtrūq; iuuare non
posset. quē q iuuabit fili⁹. Seneca for
titer ambas pres roborat. h⁹ nō soluit.
Registe tñ rñdēt. **I**nstit. d⁹ pñā prāte
in glo. q citl⁹ hēat pñem alere. qz ex le
gis psumptōe vt cōter pl⁹ fili⁹ sperat
hēre a patre. **E**t Tho. ij. ij. q. xxvj. ar. x.
dicit q magis tenet diligere pñem. qz
dicit bñs Hiero. sup Ezech. q post
deum omnū patrē diligēdus est pa
ter. z postea addit de mīre. **D**bi no
Rtandum q in istis cōpationib⁹ vt qui
dam dñt. quos Tho. nō reprobat. **H**
qđ hīc dicit intelligēdū ē p se. vt vide
licet intelligat eē qñto de pñe inqñuz
pater ē. an sit plus diligēdus mīre in
quātū mater ē. **D**bi em. subdit Tho.
in omnibus hmōi tāta eē distātia virtu
tis z malicie vt amicitia soluat vl⁹ mī
nuat. vt dicit phus. vlij. **E**th. **E**t ideo
Ambro. dicit q boni domestici sūt ma
lis filijs pponēdi. h⁹ p se loquēdo pat
magis diligēdus ē q mater. **A**mant
em pater z mater vt principia qđā na
turalis originis. pater aut hz excellē
tiorē principij rōnem q mater qz pat
est principij p moduz agentis. mater

aut p modū patiētiē z materie. z ideo
p se loquēdo ē magz diligēdus. **T**ñ
hec spēs amicitie d⁹ qua nūc loquimur
est amicitia q debet pñi z mīri fm ge
neratōis rōnē. **E**st em alia spēs am
icitie q diligim⁹ amantē. **A**lia q gene
rantē. **P**rima specie possum⁹ plus di
ligere vnū. secūda specie aliū. **M**ā ma
tres naturaliter plus diligūt filios q
pres. ppter tres rōnes. **P**rimo qz plus
laborāt in eoz generatiōe. **D**ñi ponūt
sibi magis d⁹ suo. **S**ecūdo qz magis sciūt
q sūt sui filij q pres. **T**ertio qz statim
natos secū tenēt z nutriūt. nō aut pa
tres. sic z psanguineos cū qb⁹ magis
nutriti sumus vel cōuersati amplius
diligimus. qz amicitia naturalis adiu
gitur amicitia socialis. z hoc totū re
dit ad hoc q plus ponit mater de suo
in filio q pater. h⁹ plus de eo qđ fili⁹ ē
ponit a pñe q a matre. qz pat dat vir
tutē formatiūā q ē dispositio ad nobi
lissimā aie rōnalis formā. mī vō ma
teris. z iō naturalit hō plus patrē dili
git z cōsanguineos ex pte pñis. **H**ec de
Tho. **D**ubitat scōo. an filij filie in
reuocatiōe votoz a penitib⁹ attēptat⁹
debeat obedire. **R**ñ. fm Tho. ij. ij. q.
lxxxvij. q filij z filie sub penitū vl⁹ tu
toz degētes tutela sunt in statu triplē
ci. **Q**uidā q nōdū habēt vsūm rōnis.
z tales quantūcūq; annosi nō pñt ali
quid vouere. quia nō pñt deliberare.
Alij sunt qui ante annos pubertatis
.i. masculi ante decimū quartum an
num. femell an duodecimū attrigerūt
vsūz rōnis. **E**t tales pñt quātū in ipis
est vouere sine pctō. h⁹ votū eoz pōt ir
ritari p parētes qñ cure remanēt ad
hūc subiecti. q reuocato etiā sine pctō
fieri pōt a penitib⁹ vl⁹ tutorib⁹. **R**ñ qñ
nati vouētes nō peccat. qz iplicite sub
intelligit si parētes psenserit. **R**ñ qñ
parētes reuocādo nō peccat. qz vtunt
iure suo. **Q**uantūcūq; tñ dñt filij ab

Preceptum III Capi. V

annos pubertatis sint doli capaces. nō possunt obligari voto solēni religiōis ppter ecclēie statutū qd respicit id qd in plurib⁹ accidit. Tertio sunt qvovēt post annos pubertatis. et tales si sunt libere cōditionis quantū ad ea q̄ sunt sue p̄tatis et sue p̄sone. p̄nt se obligare voto religiōis vel simplici vel solēni sine volūtate parentū. Et eadē rō est de alijs votis. et p̄trahere p̄nt. nō sunt autē sue p̄tatis tales semp̄ q̄ ad dispensationē domesticā. Idcirco non possunt aliquid vouere qd sit ratū sine cōsensu patris. **D**ubitat tectio. an fili⁹ teneat obedire parētibus carnalibus q̄ntum ad oia: **R̄n.** Tho. quod dicit. ij. q. v. ar. j. q̄ nō. s̄ in q̄busdā. Nam cum obediētia flara debeat. ad illa se extēdit debitiū obediētie ad que se extēdit sus plationis. Habet autē pater carnalis ius plationis in filiū. Primo q̄dem q̄ntum ad domesticā p̄servationē. Sic em̄ est p̄familias in domo. sicut rex in regno. **N**ō sicuti subditi regis tenentur obedire regi in his q̄ p̄tinet ad gubernationē regni. Ita etiā filij et alij domestici tenentur obedire p̄familias in his q̄ p̄tinet ad dispensationē dom⁹. Secūdo q̄ntum ad mox disciplinā. **N**ō apls dicit **Heb. xij.** Patres quidem carnis nostre habuimus eruditores et obrep̄erabamus eis. Debet em̄ pater filio etiā disciplinā ut p̄hs dicit. In his ergo tenentur obedire filij patri carnali. et nō in alijs. **N**ō illud **Col. iij.** Filij obedite parentib⁹ v̄tis quo ad oia. intelligit oia ad q̄ se ius plationis extendit. idē etiā nō exhibet irreuerentiā parētibus q̄ eis nō obedit in his in q̄ b⁹ eis obedire nō tenet. **Q**uo ad tertium principale patet ex p̄missis q̄ multiplici nati peccat contra hoc p̄ceptum in parētes. **P**rimo qui parētes irrident paupes aut debiles. **Ter**reat hoc maledictio **Cham Gen. ix.**

Secūdo quidā parētes duris verbis contristant. contra aplm̄ dicentem. **j. Timoth. v.** Seniores ne increpaueris sed obsecra ut patrem. seniores ut fratres. anus ut matres. iuueculas ut sorores in omni castitate. **T**ertio alij parentibus maledicunt. p̄tra illud **Exo. xxj.** Qui maledixerit p̄tri et m̄tri morte moriat. **E**t **Proverb. xx.** Qui maledixerit patri vel matri extinguet lumen eius in medijs tenebris. et morietur in peccatis suis etc. **Q**uarto q̄ morte parentū suoz optant ex eoz odio aut appetitu honoris vel hereditatis. **N**ō **Proverb. xix.** Qui affligit patrem erit ignominiosus et infelix. **Q**uinto qui parētibus paupibus vel indigentib⁹ nō ministrat p̄posse. **S** illud **Ecc. iij.** Fili suscipe senectā patris tui et si defecerit sensus ei⁹ p̄ sapiam vel impatiētā. **S**upple. veniā da illi. **S**exto q̄ non obediūt. s̄ p̄terne recalcitrāt in his v̄s delicti q̄ p̄tinet ad p̄tis imperiū q̄ iudicent lapidari. vbi. **S.** **S**eptimo q̄ manifestā violētā in eos iniecerint. **C**ontra q̄s **Exo. xxj.** Qui percusserit patrem vel matrem morte moriat. **O**ctavo q̄ parētibus defunctis p̄ suffragia nō subueniunt. **C**ōtra q̄s **Prover. xix.** Qui affligit patrem erit ignominiosus et infelix. **D**u **D**ubitat p̄mo. q̄re huic p̄cepto addit p̄missio p̄mij plus q̄ alteri m̄dator. **R̄n.** **S**m̄ **Alex. de hal. i.** suo tertio et alios. **P**rio ut ad sustentationē p̄ntū allacerent filij ex p̄nto. quēadmodū parētes alliciunt ad nutritionē filioz ex natura. **S**ecūdo q̄ cōgruū ē ut vitā p̄lātes in p̄ntib⁹ filij tales etiā recipiāt lōgitudinē vite in seip̄s. **T**ertio q̄ p̄cepta dāt eis ad q̄ in q̄busdā hō nō inclināt aut modicū. **S**ed ad subueniēdum filijs parētes inclināt multū et ecōuerso modicū. idē necesse fuit mandari. sicut videmus etiā q̄ trūcas p̄tonidet ramis. non rami trunco. **C**orp⁹

mēbris nō membra oīa corpi. Sol ra-
dio. nō radius soli. Fons riuo non ri-
uus fontē. **D**ubitat sc̄do. vtrū aliq̄s
p̄cepto patris possit cōpellī ad matri-
moniu p̄trahēdū. **R̄n̄. Tho. iij. sc̄pt.**
dis. xix. ar. vlti. Cūz in matrimonio sit
q̄dam seruit̄ p̄petua. pater nō p̄t co-
gere filiū ad m̄rimoniū p̄ p̄ceptū. cūz
sit libere cōditionis. s̄ p̄t cū inducere
ex rōnabili cā. z tūc sicut se h̄z filius
ad cām illā. ita se h̄z filius ad p̄ceptū
patris. v̄ si rō illa cogat de necessitate
vel de honestate. z p̄ceptū similit̄ co-
gat. alias nō. **hec Tho.** **D**ubitat ter-
tio. vtrū inuitis parētib̄ filius possit
intrare religionē. **R̄n̄. Tho. q̄d̄. ix. q.**
v. ar. j. Distingueduz ē. q̄z aut iste q̄
habet p̄positū intrādī religionē videt
se in seculo non posse v̄uere sine pctō
mortalī vel nō defacili. Si t̄nter sibi
de p̄culo pcti mortalī. cūz magis te-
neat saluti anime sue. p̄uidere q̄ cor-
porali necessitati parētū. nō tenet i se-
culo remanere. Si autē videt se posse i
seculo p̄uersari absq̄ pctō. Adhuc di-
stinguendū ē. q̄z aut sine ei⁹ obsequio
parētis nullo modo v̄uere p̄t. z sic
tenet eis seruire. z alia opa p̄fectionis
p̄mittere. z peccaret eos dimittens
Si v̄o sine eius obsequio p̄t p̄ntes
aliq̄liter v̄uere. nō aut honorifice. nō
p̄pter hoc tenet opa p̄fectionis dimit-
tere. secus autē est in illo q̄ iā religionē
intravit. quia cū iam sit mortu⁹ mun-
do p̄pter p̄fessionē. solut⁹ est a lege q̄
in mūdānis obsequiis p̄ntibus tene-
bat. **fm doctrinā Ap̄li Ro. vij.** In il-
lis autē sp̄ualibus. puta oīonib̄ z hu-
lusmodi. eis tenet seruire. Et hoc q̄d̄ di-
ctum est de introitu religionis. p̄t di-
ci etiā de obseruātia virginitatis z d̄
alijs operibus p̄fectionis. **hec Tho.**
Dubitat q̄rto. vtrū ille cui⁹ pat̄ nō
p̄t sustentari a filio nisi cōtrahēdo ac-
cipiat dotē vnde patres nutrire possit

teneat p̄trahere v̄l pat̄r sustēret. **R̄n̄.**
Tho. eodē ar. Casus p̄posit⁹ nō videt
de facili possibilis. **Vir** em̄ cōtingere
p̄t. q̄n̄ quis parētis insistentare possit
absq̄ matrimonij cōtractu. saltē ma-
nibus opando z medicādo. Si t̄n̄ hoc
cōtingeret esset idē iudiciū de virgini-
tate seruāda in isto articulo z de alijs
p̄fectionis opibus. sic est de introitu
religionis. v̄l p̄ns dictū est. **hec Tho.**

Capitulum. vij.

De honore secūdo patri videli-
cet sp̄uali exhibendo videnda
sunt tria. Primo videtur q̄
stricte mandatu⁹ sit plaris sp̄ualibus
obedire. Secūdo in q̄bus sint z quali-
ter honorādī. Tertio quot modis cir-
ca eos h̄ p̄ceptū non seruet. **Pr̄m̄o**
ad p̄m̄ū notandū q̄ pater sp̄ualis ē
quicunq̄ plaris regens in sp̄ualibus
aliquē. quē doctrina euangelica gene-
rauit. vel habet nutrire. p̄sertim si eu-
chauristie sacramentū vel alia sibi mi-
nistrat sp̄ualia. v̄l sunt papa. ep̄s. ple-
banus. z vicē eoz gerētis. cōfessores
p̄dicatores. abbat̄. p̄uor̄. **Unde**
ap̄tus. j. **Cor. iij.** Ego p̄ euangeliū ge-
nuī vos. **De his intelligit illud māda-**
tum ap̄li. Obedite h̄p̄ositis vestris et
subiacere eis. ipsi em̄ p̄uigilant quasi
rōnem p̄ animab̄ v̄ris reddunt v̄l
cum gaudio hoc faciāt nō gementes.
De his x̄ps ait Luc. x. Qui vos sper-
nit me spernit. Et v̄t nō solū bonis sed
etia⁹ malis obedire debeamus. docet
Matth. xxij. x̄ps. vbi sic dicit. Iesus
locut⁹ ē ad turbas ad discipulos su-
os dicēs. Sup̄ cathedram Moysi se-
derunt scribe z pharisei. Dis q̄ q̄cūq̄
dixerint vobis seruate z facite. fm v̄o
opa eoz nolite facere. dicunt em̄ z nō
faciūt. Et ad id deservit ap̄te exēpluz
in vitā patrū. vbi d̄. q̄ ad quēdā soli-
tarū venit quidā p̄byter cuiusdā ba-
silice v̄l cōsecraret et oblationē ad cō-